

ADRIAN
SÂNGEORZAN

După
sfârșit

Cuprins

Scribul	7
Cimitirul subacvatic	22
Sacul de iută	38
După sfârșit	51
Căzut din cer	111
Dragoste și pandemie	138
Pasărea paradisului	152
Agenția de consultanță existențială	172
Maria	179
O zi perfectă	184
Vizita	194
Țara Fericirii	201

Scribul

Ceasul cu cuc pus deasupra patului era vechi de o sută de ani și se oprea doar dacă nu-l trăgeai două-trei zile. Contragreutatea care îl ținea în viață era potcoava unui cal mort, folosită să țină arcul ceasului întins. Sile ridica potcoava atunci când simțea că trilurile cucului care dădea ora exactă pălesc în intensitate. Timpul galopa ritmic și sigur pe el ca un armăsar celest după care nu se putea ține nimeni și nimic.

Când cucul cânta dimineața de opt ori, Sile se dădea jos din pat și se ducea la ligheanul pe jumătate umplut cu apă. Se spăla pe față, pe piept și la subsuori chiar și după nopțile geroase de iarnă, când apa avea o pojghiță de gheață prinsă deasupra. Printr-o minune pe care n-o înțelesese, totdeauna găsea în sobă o bucată mică de jar de la care pornea iar focul cu niște paie și vreascuri pe care le avea la îndemână. Odată, după un Crăciun geros la care se îmbătase și dormise două zile la rând sub pledul gros de lână, tot găsisese la trezire bucata de jar, care se înroși când suflă peste ea și focul se reaprinse. Ferestrele n-aveau decât un rând de sticlă lipită pe rama de lemn cu niște cuie subțiri. Când bătea crivățul, trăgea prin toată odaia ca un curent divin fără de

care Sile poate s-ar fi sufocat de atâta fum de la sobă și de la țigările fără filtru pe care le fuma.

Pe masă avea veșnic pregătite uneltele de muncă, o călimară cu cerneală și penița de al cărei vârf avea mai mare grijă decât de orice. Alta nu mai avea și știa că fără scris ar fi un om mort. Sile nu știa să facă nimic altceva decât să scrie și să citească, iar într-o zonă atât de mare și de lipsită de carte, scrisul și cititul erau o comoară. Oameni din multe sate veneau la el să le citească și să le scrie scrisori sau chiar să-i ceară părerea despre una-alta. Sile ajunsese aproape la fel de bun ca notarul, avocatul sau judecătorul de la oraș, care veșnic îi întrebau cu ciudă pe bieții țărani: „Cine v-a scris, mă, scrisoarea asta lungă și deșteaptă?” Toate scrisorile lui Sile erau mai lungi și cu mult mai multe cuvinte decât cele folosite de vorbitor. Toate erau semnate cu amprenta degetului arătător, același deget cu care oamenii arată și soarele, și luna, cu care își amenință nevasta, copiii, animalele și, când sunt furioși, chiar și pe Dumnezeu. Plus că Sile le mai dădea și sfaturi de viață, și chiar de moarte, pe care nici preoții nu le-ar fi dat. O discuție cu Sile era mai bună decât o spovedanie, pentru că el nu numai că te asculta, ci te mai și întreba, ba chiar te și certa pentru același preț. Plăteai cât puteai, în bani, ouă de găină, carne de miel, porc sau vițel, după cum curgeau sărbătorile, iar la ortodocși sărbătorile se țin lanț.

În afară de *Biblie* nu citise nicio carte, dar și pe asta o citise greu, cu mari întreruperi, rumegându-i înțelesurile cu oarecare erezie, pe care nu o împărțășise niciodată nimănui. În lumea de apoi nu credea, deși uneori se trezea

noaptea din câte un vis ciudat și se întreba nădușit, stând pe marginea patului ca pe o margine a abisului: Dar dacă o fi așa? Dacă după ce murim rămâne ceva din noi, atât cât să fim nevoiți să plătim cu vârf și îndesat datoriile, minciuni și păcate uitate?

N-avea copii, iar nevasta îi murise de patru sau cinci ani și singurul lucru pe care reușise s-o învețe fusese alfabetul, atât cât să poată citi urmărind cu același deget arătător literele Scripturii. Până încheia câte un cuvânt, apoi câte o frază pe care o răzbătea cu greutatea unui om care cosește chinuit o iarbă grea și deasă, nădușea toată. Era singura care știa de ce lui Sile îi lipsește o parte din mâna stângă. Era o femeie atât de credincioasă, că putea să rămână ca paralizată în fața unei icoane la care se ruga ore întregi, pentru că știa fără nicio îndoială că dincolo de ochiul acela pictat pe sticlă e cineva care o vede și o păzește zi și noapte. Murise fugind după o găină prin curte, din care voia să facă o supă și un gulaș pe cinste. Paralizase, după care intrase în comă și se duse în trei zile. Sile suferise ca un câine bătut, dar îi mulțumise Creatorului că săraca nu s-a chinuit ca alții care au zăcut dambalagiți și vai de ei ani la rând.

Pe dealurile acelea pline de analfabeți, oamenii trăiau mult, de parcă alfabetizarea și educația ar fi tăiat din lungimea vieții ce ți-e dată. Când bătrânii cădeau la pat fără speranță, refuzau să mai mănânce, chiar dacă i-ai fi forțat. Nimeni nu voia să chinuiască pe nimeni și totul trebuia să rămână în familie. Dacă cineva ar fi făcut acolo o casă de bătrâni, ar fi rămas cu siguranță goală sau i-ar fi dat foc.

Țigani care trăiau la marginea satelor erau la fel de analfabeți ca toți ceilalți, dar cu ei nu voia să se amestece nimeni. Singura deosebire, pe lângă faptul că erau mai tuciuarii și veșnic puși să plece undeva, era că iubeau doar vorbele și legile lor și ascultau doar de bulibașă, care n-avea nevoie de recomandări, legi sau scrijelituri pe hârtie. Urau scrisul pentru că era ceva ce rămâne, iar ei nu voiau să lase nimic în urma lor. Țigani erau singurii care-l ocoleau pe Sile, n-ar fi trecut pe la el pentru nimic în lume. Nimeni nu știa câți sunt prin satele acelea, de unde veneau și unde plecau în căruțele lor cu coviltir, cu treburi pe care le știau doar ei și poate păsările migratoare. Se nășteau și mureau în colibele lor sau în căruțe, n-aveau acte și nu se judecau cu nimeni. Dacă murea unul, nici nu se știa că trecuse vreodată prin viață.

Veni un an de secetă cumplită. Pământul se uscaseră ca fața unui mort rămas neîngropat, uitat de mult la soare. Dacă-ți băgai mâna prin crăpăturile din lunca de lângă râu, ajungeai cu ea până la umăr, de ți-era frică să nu dai de magma fierbinte a pământului. Râul satului, care adunase cu grijă apa altor pâraie fără nume scurse dinspre munți, secase treptat și nu mai aducea apă în albie nici cât picură dintr-o cișmea stricată. Doar pe fundul puțurilor adânci auzai pleoscăitul găleților care coborau pe niște lanțuri ce trebuiau lungite în fiecare săptămână. Se uscaseră și iarba, nu mai creștea nimic, iar din cireada de vaci care pleca în fiecare dimineață la păscut mai rămăseseră doar câteva bovine în viață, ajunse piele și os. Restul fie fuseseră tăiate, fie nu

mai voiau să iasă din grajduri, oricât le-ar fi bătut. Țăranii știau că e un păcat să înjuri, să bați și să omori, dar nimeni nu le spusese că nu pot face asta cu bietele animale, pe care se descărcau cât era ziua de lungă.

Cu peste două mii de ani în urmă, sus, pe unul dintre dealuri, de pe o stâncă înaltă care încă se afla acolo, stră-strămoșii lor încă necreștinați aduceau jertfe zeilor păgâni în anii grei de secetă, tăind gâtul câtorva oi. Când aveau câte un război mare, cel mai vrednic bărbat se arunca de pe stâncă într-o pădure de sulite, cu misiunea de-a se duce la zeul zeilor să-i ceară ajutor.

În anul acela de secetă, toboșarul satului, care aducea veștile de la primărie strigându-le în gura mare, umblase zile în șir pe uliță cu femei îmbrobodite în negru după el, bătând tare în tobă, implorând cerul ca un cor antic adus în pragul disperării: „Paparudă, rudă, vino de ne udă“, dar rugile nu le-au fost ascultate. Viața lor era încă plină de descânțece, vrăji, superstiții și obiceiuri mai vechi decât Hristos și biserica, care îi dezvățaseră doar de ritualul jertfelor. Dar ceva tot mai rămăsese în capetele lor păcătoase, deși nimeni nu mai știa la ce folosisse stâncă aceea din vârful dealului mare.

Atunci toboșarul s-a dus la Sile cu un fel de prapor de pânză albă și i-a spus că vrea să-I scrie direct Lui Dumnezeu. Se gândise că poate cuvântul scris e mai puternic decât cel vorbit.

– Sile, scrie pe el de o sută de ori: „Dă-ne, Doamne, ploaie!“

– Eu scriu, dar cum I-o trimiți Lui Dumnezeu?

– Asta nu-i treaba dumitale! Știe El cum.

– Știe limba noastră?

– Știe toate limbile. Știe tot.

Duminica aceea, toboșarul umblă singur prin sat bătând din tobă, purtând pe un băț praporul din pânză cu „Dă-ne, Doamne, ploaie!“ scris de sute de ori pe o parte și pe cealaltă. Noaptea începu să tune și să fulgere și se porni o ploaie care ținu trei zile și trei nopți. Pământul mustea, iarba creștea văzând cu ochii, prunele se coceau pocnind mulțumite, iar animalele din grajduri începură să rumege în așteptarea ierbii pe care-o vor paște a doua zi. Sătenii stăteau în fața caselor uzi learcă, sorbind apă direct din cer, întrebându-se unii pe alții: „De unde a venit ploaia asta?“

Cum de unde? Sile I-a scris o scrisoare Lui Dumnezeu.

Din ziua aceea faima lui Sile a crescut peste măsură. Oamenii îl priveau cu respect, dar și cu frică, pentru că nu poți să știi la ce să te aștepți de la un om care are acces la divinitate.

Într-o dimineață, Sile se trezi cu un băiat de vreo opt sau nouă ani care îl rugă să-i scrie o scrisoare tatălui său. Îi puse în față un coș cu ouă și o găină încă vie legată la picior, să-i arate că-i un băiat serios și are cu ce să plătească.

– Tu al cui ești? îl întrebă Sile.

– Sunt băiatul clopotarului din satul de sus. Mama zice că ați fost împreună pe front când a fost luat prizonier.

Lui Sile i se înmuiară picioarele și îl luară niște ameteți ciudate. Își zise că una e să-I scrii o scrisoare Lui Dumnezeu, care e veșnic și peste tot, și alta să-i scrii unui mort care putrezise de mult într-un pământ străin, într-o țară în care

luptase și el pentru împărat, o țară care după război dispăruse de parcă n-ar fi existat. Oamenii nici măcar nu-și mai aminteau numele ei de atunci, înghițită fiind de alte hărți făcute la repezeală după noua împărțeală a lumii. Trecuseră vremurile vechilor imperii, dar oamenii de pe valea asta analfabetă abia știau în ce țară sunt, cine e regele lor, căci granițele se tot schimbau după cum bătea vântul și după ambițiile conducătorilor.

Sigur, și-l amintea prea bine pe tatăl băiatului, clopotarul satului, care nu fusese luat prizonier, ci murise aproape de el, într-o tranșee nenorocită, unde Sile ar fi putut fi cea mai ușoară țintă, pentru că era cu un cap și ceva mai înalt decât toți soldații. Într-o noapte cu lună plină, căpitanul îi dăduse o cască de oțel pe cap, apoi îi pusese peste ea una și mai mare și îi ceruse să fugă prin tranșee de la un capăt la celălalt. Știa că asta îi va scoate din minți pe inamicii care trăgeau în ei dintr-o altă tranșee la câteva sute de metri. Toți trăgeau după capul lui Sile care ieșea în afară, iar ceilalți vedeau de unde se trage și mai nimereau câte un inamic. Ideea de inamic era destul de vagă pe vremea aceea pentru că lumea era atât de prost împărțită, încât printre cei pe care trebuia să-i ucizi putea fi chiar un frate al tău sau vreo rudă rămasă dincolo de granițe.

În noaptea aceea li se ordonase să iasă la atac cu baioneta pusă și atunci tatăl băiatului fusese împușcat în piept. Sile se trântise pe burtă și încercase să-l ajute, dar nu mai era nimic de făcut decât să-i închidă ochii. Se repezise furios înainte și în noaptea aceea ucisese cinci soldați inamici, aruncând grenade peste ei sau străpungându-i cu baioneta.

Rămăsese singurul soldat nevătămat din tranșee. Atunci își scosese pistolul, întinsese mâna stângă cât mai departe și se împușcase în mijlocul palmei. Erau atât de mulți răniți în jurul lui, că mai târziu se strecurase printre cei pe care-i adunau echipele de prim ajutor. I se amputaseră trei degete și, după o infecție, mâna stângă i se strânsese ca o gheară chircită. Unul dintre doctori îi spusese peste umăr: „Tu ai terminat-o cu războiul, iar cu mâna asta nu mai poți face mare lucru. Răni în palmă au de regulă cei care ridică mâinile să se predea.“

Colonelul venit în inspecție printre răniți îi prinsese și lui o decorație pe piept, apoi se uitase la mâna lui și îi spusese: „Păcat de tine. Erai un țintaș bun, dar și o țintă bună.“

Alții își pierduseră picioarele, ochii sau mințile. Sile se întorsese acasă, dar în loc să fie bucuros că scăpase din infernul războiului, tot încruntat și cernit era. Mâna dreaptă îi era de ajuns ca să scrie și se pusese pe scris cu gândul că ajută și el cumva acolo unde nu erau tranșee, ci sărăcie și ignoranță.

Băiatul clopotarului stătea în fața lui cu lacrimi în ochi.

– Ce vrei să-i scrii tatălui tău?

– Că mi-e dor de el și-l aștept în fiecare zi. Poate mă ajutați dumneavoastră să potrivesc și alte cuvinte și s-o trimitem în țara aceea în care ați luptat împreună.

Sile luă călimara cu cerneală albastră, potrivii penița și așeză un teanc de hârtii.

– O foaie e destul, domnule! îi spuse simplu băiatul. Vă pot da un ou pentru fiecare cuvânt scris.

Preocupat de rolul omului în univers, de originea minții și a spiritului său, scriitorul și doctorul Adrian Sângeorzan încearcă un alt tip de literatură. Poveștile lui nu sunt situate nici în prezent, nici într-un viitor sau trecut îndepărtat. Ele vor duce cititorul pe muchia subțire a unor experiențe de viață care pășesc discret între fantastic, magic și realitate. O interpretare inedită și incitantă a ceea ce poate că suntem.

